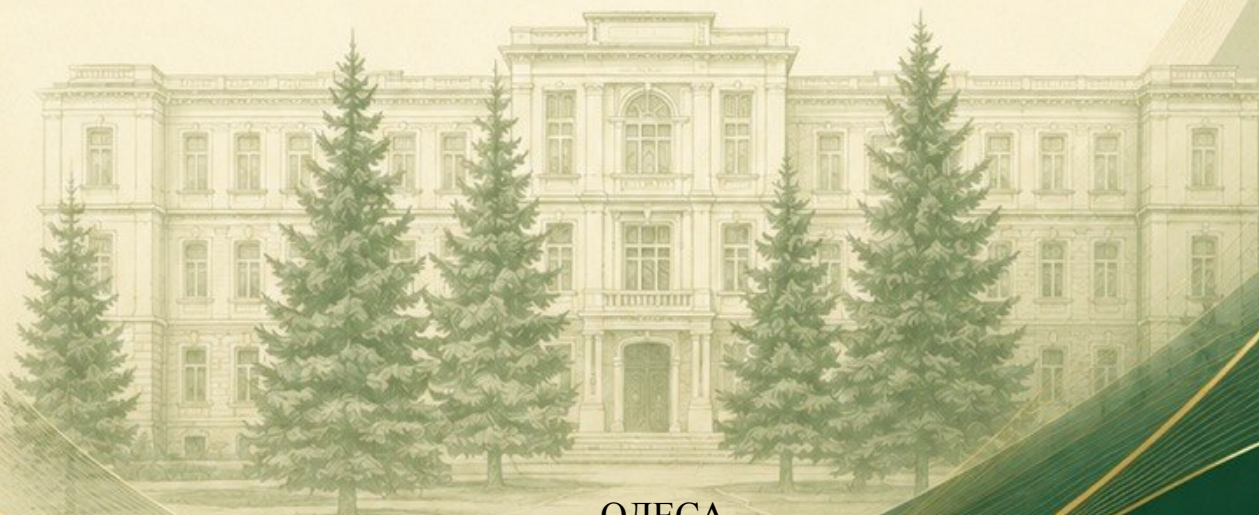

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціальної сфери

«ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ, МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ»

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ КОНФЕРЕНЦІЇ
У МЕЖАХ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПІДВИЩЕННЯ
КВАЛІФІКАЦІЇ (СТАЖУВАННЯ)
6 червня 2026 року*

ОДЕСА

DOI: <https://doi.org/10.24195/Zbarska2026>

УДК: 378:159.955:376.37

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Койчева Тетяна Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, в.о. першого проректора з навчальної та науково-педагогічної роботи.

Листопад Олексій Анатолійович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної педагогіки.

Музиченко Ганна В'ячеславівна – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського.

Соколова Ганна Борисівна – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, директор Навчально-наукового інституту фізичної культури, спорту та спеціальної освіти.

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №15 від 25 червня 2026 р.)*

Рецензенти:

Форосян Ольга Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти.

Литовченко Світлана Віталіївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу освіти дітей з порушеннями сенсорного розвитку, Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України.

«Трансформація освітнього процесу в закладах вищої освіти: інноваційні підходи, методи та технології навчання»: збірник матеріалів конференції у межах всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації (стажування). Одеса : Університет Ушинського, 2026. 167 с.

До збірника увійшли матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції, присвячені актуальним питанням трансформації освітнього процесу в закладах вищої освіти, упровадженню інноваційних підходів, методів і технологій навчання, а також сучасним практикам у спеціальній освіті, логопедії та інклюзивному навчанні.

У представлених матеріалах науковці висвітлюють теоретичні й практичні аспекти модернізації освітнього середовища, розглядають ефективні форми організації навчання у ЗВО, аналізують можливості застосування інноваційних педагогічних технологій та окреслюють сучасні підходи до роботи в умовах спеціальної й інклюзивної освіти.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

10. Соболева Ю. І. *Психологічний супровід батьків дітей з особливими освітніми потребами*. Магістерська робота. Київ, 2024. 128 с.

*ЗДІР Дарина Русланівна,
ЗОРОЧКІНА Тетяна Сергіївна*

ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОБОТІ З МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Сучасний розвиток інклюзивної освіти в Україні актуалізує пошук ефективних методів і технологій навчання, які забезпечують гармонійний розвиток особистості дитини з особливими освітніми потребами (ООП), сприяють її успішній соціалізації та реалізації освітнього потенціалу. Одним із найбільш дієвих інструментів педагогічного впливу в початковій школі є ігрові технології, які відповідають віковим особливостям дітей, стимулюють пізнавальну активність та створюють сприятливі умови для формування ключових компетентностей [2].

Проблема організації інклюзивного навчання та забезпечення ефективного психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами перебуває в центрі уваги сучасних наукових досліджень. Теоретичні та практичні аспекти інклюзивної освіти висвітлено у працях А. Колупаєвої, О. Таранченко, О. Мартинчук, О. Боряк, Ю. Чучаліної, Л. Потапюк та інших учених. Аналіз наукових джерел засвідчує, що важливою умовою успішного навчання молодших школярів з ООП є використання педагогічних технологій, які забезпечують активне залучення дитини до освітнього процесу, враховують її індивідуальні можливості та сприяють всебічному розвитку особистості. У цьому контексті особливої актуальності набувають ігрові технології як один із найбільш природних та ефективних засобів навчання дітей молодшого шкільного віку.

Ігрові технології розглядаються як сукупність методів, прийомів і форм організації освітньої діяльності, основу яких становить педагогічно доцільне використання гри для досягнення визначених навчальних, виховних і розвивальних цілей. У педагогічній практиці застосовуються різноманітні види ігрових технологій: дидактичні, сюжетно-рольові, театралізовані, рухливі, настільні, цифрові (комп'ютерні) ігри [1].

Рис. 1. Класифікація ігор, що використовуються в роботі з молодшими школярами з ООП

Дидактичні ігри спрямовані на формування та закріплення навчальних умінь і навичок. У роботі з молодшими школярами з особливими освітніми потребами ефективними є ігри «Знайди пару», «Четвертий зайвий», «Склади слово», «Математичне доміно», які сприяють розвитку уваги, пам'яті, мислення та мовлення. Для розвитку фонематичного слуху й збагачення словникового запасу доцільно використовувати ігри «Впізнай звук», «Добери слово», «Закінчи речення».

Сюжетно-рольові ігри «Магазин», «Лікарня», «Школа» забезпечують засвоєння моделей соціальної поведінки, розвиток комунікативних умінь та навичок взаємодії. Театралізовані ігри, драматизації та інсценізації казок сприяють розвитку мовленнєвої активності, творчих здібностей, емоційної сфери та формуванню позитивної самооцінки учнів.

Важливе місце в освітньому процесі посідають рухливі ігри («Передай м'яч», «Повтори рух», «Знайди свій колір»), які позитивно впливають на розвиток координації рухів, просторового орієнтування та здатності діяти за правилами. Настільні ігри, пазли, лото та конструктори сприяють розвитку

логічного мислення, концентрації уваги, дрібної моторики та вміння приймати рішення [1].

Цифрові (комп'ютерні) ігри та інтерактивні вправи на освітніх платформах забезпечують наочність навчального матеріалу, урізноманітнюють освітній процес і дають можливість адаптувати завдання відповідно до індивідуальних освітніх потреб учнів. Крім того, вони підвищують пізнавальний інтерес дітей та створюють додаткові можливості для їх активного залучення до навчальної діяльності [1, 3].

Результативність використання ігрових технологій в освітньому процесі визначається насамперед їх цілеспрямованим та систематичним застосуванням. Педагог повинен добирати ігри відповідно до вікових та психофізичних особливостей дітей, освітніх цілей уроку, рівня сформованості навчальних умінь і навичок. Необхідно також забезпечувати позитивну емоційну атмосферу, підтримувати активність учнів та заохочувати їх до співпраці.

За умови методично доцільного використання ігрові технології забезпечують низку переваг у роботі з молодшими школярами з особливими освітніми потребами. Вони сприяють активізації пізнавальної діяльності, підвищенню навчальної мотивації, розвитку мовлення, комунікативних умінь і соціальних навичок. Важливими перевагами є також забезпечення індивідуалізації освітнього процесу, підтримка емоційного благополуччя дітей, формування самостійності та створення ситуації успіху для кожного учня. Основні переваги застосування ігрових технологій у роботі з молодшими школярами з особливими освітніми потребами представлено на рис. 2.

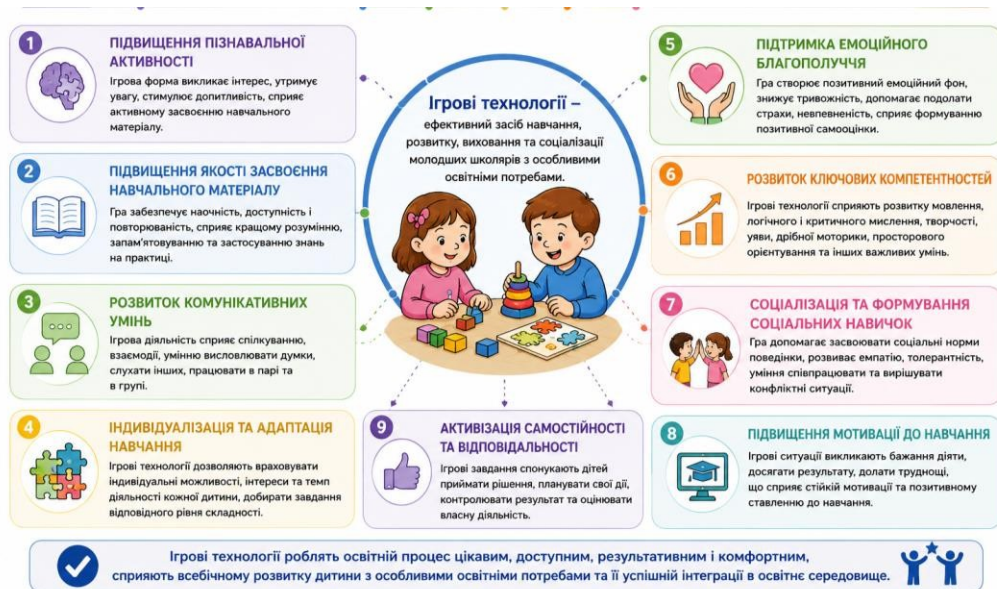

Рис. 2. Переваги застосування ігрових технологій в роботі з молодшими школярами з ООП

Отже, ігрові технології є ефективним засобом організації освітнього процесу та всебічного розвитку молодших школярів з особливими освітніми потребами. Їх систематичне використання забезпечує поєднання навчальних, виховних і корекційно-розвивальних завдань, сприяє розкриттю індивідуального потенціалу дитини та створює сприятливі умови для її успішної соціальної адаптації.

Список використаних джерел:

1. Використання ігрових технологій у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами: навчально-методичний посібник / упоряд. В.В. Басик. Черкаси: КНЗ ЧОПООП ЧОР, 2025. 88 с.
2. Потапюк Л. Організація інклюзивної освіти у вітчизняному просторі. Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія Педагогіка і психологія. 2021. № 1. С. 119–124.
3. Чучаліна Ю.М. Сучасні інноваційні освітні технології в інклюзивній освіті в початковій школі. *Педагогічна академія: наукові записки*, 2025. URL : <https://share.google/pHDPDQk3VD1dpgY8z>

КОРДОНЕЦЬ Вікторія Володимирівна

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНО-МОВЛЕННЕВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ ЗАСОБАМИ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

Сучасний етап розвитку спеціальної та інклюзивної освіти в Україні характеризується впровадженням компетентнісного підходу, орієнтованого на забезпечення повноцінного розвитку особистості дитини, її соціалізації та здатності до ефективної комунікації. Особливого значення у цьому контексті набуває проблема формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей з інтелектуальними порушеннями, оскільки мовлення виступає не лише засобом спілкування, а й основою пізнавальної діяльності, розвитку мислення, емоційно-вольової сфери та соціальної взаємодії.

У дітей з інтелектуальними порушеннями спостерігаються труднощі формування усіх компонентів мовлення: фонетико-фонематичного, лексичного, граматичного та зв'язного. Недостатній рівень розвитку мовленнєвої діяльності негативно впливає на процеси читання, письма, засвоєння навчального матеріалу та комунікативну активність дитини. Саме тому важливим завданням спеціальної освіти є пошук ефективних шляхів розвитку мовлення та формування комунікативної компетентності засобами сучасних освітніх технологій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема розвитку мовлення дітей з особливими освітніми потребами висвітлюється у працях українських

Герасимова Інна Володимирівна Нейробіологія мовлення: системна архітектура, функціональна динаміка та перспективні напрямки досліджень	114
Задоріна Ольга Володимирівна, Галущенко Вікторія Іванівна Логоритміка як інструмент соціалізації та розвитку імітаційних здібностей у дітей з розладами аутистичного спектру	117
Зарицька Валентина Василівна Психологічне консультування батьків, які виховують дітей з особливими потребами	121
Здір Дарина Русланівна, Зорочкіна Тетяна Сергіївна Використання ігрових технологій у роботі з молодшими школярами з особливими освітніми потребами	123
Кордонець Вікторія Володимирівна Формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей з інтелектуальними порушеннями засобами сучасних освітніх технологій	126
Крейтор-Проценко Ірина Володимирівна Огляд літератури: сучасні виклики та практики в інклюзивній освіті	130
Кулінка Юлія Сергіївна Ізотерапія як інноваційна практика у майбутніх підготовці вчителів-логопедів	133
Литвин Інна Миколаївна, Суховієнко Наталія Анатоліївна Інклюзивна освіта: принципи, підтримка та взаємодія фахівців	135
Макоганюк Анастасія Олегівна Онтологічне моделювання та семантичний аналіз даних у системах підтримки прийняття рішень для спеціальної освіти	140
Міщенко Сергій Володимирович Інтеграція сучасних досягнень генетики людини в систему підготовки фахівців зі спеціальної освіти	143